



**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Tam homines, quam Angelos omnes post merita gratiæ ad beatitudinem
electos fuisse, contra Catherinum asseritur. cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Deum ex se illis dare voluisse gloriam, nulla præuisa eorum in meritis perseverantia, ut non relinqueretur illis liberum, in meritis non perseverare. Sumit enim hic auctor, sicut alij, quos disp. præced. c. 8. recensimus, prædestinationem, pro voluntate solum dandi gloriam, non pro præparatione donorum gratiæ. De his vero inquit intelligendum esse illud ad Rom. 8. *Quos prædestinavit, hos & vocavit*, quasi ptius sit prædestinare, id est, velle dare gloriam decreto efficaci, quam velle vocare; & illud Psal. 34. *Nouit Dominus vias immaculatarum*, & Psal. 1. *Nouit Dominus vias iustorum*. Hos prædestinatos eximie existimat esse B. Virginem, Apostolos, & alios insignis sanctitatis homines, qui in hac vita ideo in gratia dicuntur fuisse confirmati, quod ab ea excidere non potuerint. Nam quod Deus voluntati puri hominis in hac vita imponere possit necessitatem, ut libera non relinquatur ad peccandum, tradit etiam *Marfilus* in 2. q. 16. art. 5. dub. 1. & *Gab. d. 25. q. 1. a. 3. dub. 1.* imo reipsum cum his eximie prædestinatis ita Deum fecisse, docent idem *Gab. & OKam*, ut statim referemus.

Alb. Rom. 8.

*Psalm. 34.
Psalm. 1.*

*Marfil.
Gabr.*

OKam.

*Secundus
ordo saluandorum.*

3

Reliquos homines inquit Catherinus relictos à Deo sub communi prouidentia, eos tamen adhuc in duo alia membra tribuit. Est ergo secundus ordo eorum, quos saluandos appellat, de quibus asserit electos non fuisse ad gloriam ante merita, nec prædestinatos, sed communi voluntate antecedenti illis gloriam à Deo fuisse propositam, & deinde auxilia gratiæ communia, sicut ijs, qui damnantur, prouisa, in qua auxiliorum distributione nulli existimant fuisse factam peculiarem gratiam, nec aliquem illorum peculiari gratia præuentum, sed ipsi communem gratiam reliquisse, ut pro suo arbitrio ea bene vterentur: tandem post præuisa merita Deum decreuisse eos saluare. De his non vult dicere ex meritis prædestinatos esse ad gloriam, licet dicat, Deum ab æterno statuisset ex meritis præuisis dare illis beatitudinem, quia prædestinatos solum appellat eximie destinatos ad gloriam, quod particula, *Præ*, in compositione illa prælationem & excellentiam significet, ut ex eius opinione notauit disp. 87. c. vii. vocat autem saluandos, quia meritis ex gratia Dei factis salutem æternæ beatitudinis consequuntur.

*Tertius ordo
reprobatorum.*

Six. Senen.

4

*OKam.
Gabr.*

Tertium denique ordinem dicit esse reprobatorum, aut damnandorum, quos asserit nunquam excludi à regno, & à Deo reprobati, nisi ex præuisione peccatorum usque ad mortem, & de vtriusque his duobus ordinibus docet, non fuisse certum eorum numerum ante perseverantiam in bono, aut in malo: quia liberum erat vtriusque saluari, aut damnari. At eximie prædestinatorum putat esse certum numerum ante merita, & perseverantiam ex sola prædestinatione. Hanc sententiam eodem modo ipse tradidit in illud ad Rom. 8. *Scimus quam diligenter Deum, quam testatur Sixtus Senen. li. 6. Biblioth. scilicet annotat. 24. 8. se multo tempore docuisse, & defendisse, postea vero omnino reliquisse, quod videret ab omnibus viris doctis improbari.* Ipsam prius docuerunt *OKam* in t. d. 41. q. 1. & *Gab. q. 1. ar. 2.* nisi quod hi duo doctores non dubitant, ram eos, qui sunt in secundo ordine, quam in primo, prædestinatos vocare, quia particulam, *Præ*, non usurpant in ea significatione, sed in communi, ut antecessorem durationis significet, sicut in illa disp. 87. explicauimus. Dicunt tamen eos, qui sunt primi ordinis, ante omnia opera fuisse præde-

stinatos, secundi vero ordinis post merita gratiæ, in quo reipsum cum Catherino conveniunt.

CAPVT II.

Tam homines, quam Angelos omnes, post merita gratiæ ad beatitudinem electos fuisse, contra Catherinum asseritur.

Go vero communes esse censeo rationes, quibus præcedenti disp. capit. 10. & 11. in vniuersum probavi, homines electos fuisse ad gloriam ex meritis gratiæ præuisis. Quare sine exceptione efficitur nullum fuisse ante omnia merita electum, imo nec posse aliter à Deo eligi, si vere in tempore merita digna præcedant, & gloria ex meritis in ipsa executione conferatur, & certe, si vt cap. 9. monstrauimus, optimus modus eligendi homines ad gloriam est ex meritis gratiæ, hoc sufficit, ut dicamus, omnes hoc modo fuisse electos etiam eximie prædestinatos. Ceterum, cum etiam ibi probatum sit, possibile Deo non esse, aliquem ante præuisionem meritorum ad gloriam eligere, nisi etiam in tempore, & executione gloriam ipsam gratis, & sine meritis tribuat; multo melius consequitur, omnes non solum homines, sed etiam Angelos adhuc eximie virtutis, & sanctitatis ex meritis gratiæ præuisis ad beatitudinem electos fuisse, quandoquidem illis Deus gloriam in tempore ex meritis tribuit. Ratione ergo illa à priori probatur optime, nullum fuisse eximie ante omnia merita præuisa ad gloriam electum, sed omnes æque post merita.

Idem non obscure ostenditur ratione à posteriori, quam capit. 11. fecimus, quia electio illa in eximie prædestinatis derogaret virtuti meritorum, nec vlla ratione dicerentur ex meritis gloriam in tempore adipisci, quam rationem hic iterum repetere opus non est. Sed alia ratione à posteriori, quam adduximus 10. c. Ioannes à Bononia multum vrget Cather. 2. par. de prædestinatione, opinione 3. vbi ille testatur frequenter se cum Catherino de hac re conuenisse, nec vnquam in familiaribus etiam colloquiis opinioni illius acquiescisse. Impugnat ergo Catherini sententiam, quod frequenter ex illa, eximie prædestinatis talem imponi necessitatem perseverandi in gratia, & meritis, vt ab eis libere non possent excidere, sicut de omnibus cap. illo 10. probauimus.

Hoc autem argumento conuictus Catherinus plane fatebatur, eximie prædestinatis hanc imponi necessitatem, nec liberos manere, vt in peccato mori possent, id quod ipse non censebat absurdum: Ioannes tamen à Bonon. iure optimo improbat: & impugnat potest, sicut in vniuersum cap. illo 10. confutauimus. Nam eximie prædestinatis non potest dici illud Apocal. 3. *Tene quod habes, ne alius accipiat, &c.* Si enim impossibile est, præmittere coronam, nullo modo posset eximie prædestinato dici, *Ne alius accipiat.* Tum etiam Paulus, qui in Catherini sententia erat eximie prædestinatus, frustra diceret 1. ad Corinth. 9. *Ne forte, cum alijs predicauerim, ipse reprobus efficiar.* Nam si erat impossibile Paulo reprobum effici, cur dixit, *ne forte*? nec enim particula rebus, quas euenire est impossibile, non potest accommodari: ac proinde de Christo, qui nullam ad peccandum libertatem habuit, dici non potuit, ne forte reprobus efficeretur, &c. Denique in nullum eximie prædestinatum conueniret illud, *Qui potuit transgredi, & non est transgressus.* Ecclesiast. 31. quod soli Christo quadrare

quadrate non potuit; nam ex vnione ita necessitate antecedenti ad bonum determinatus fuit, vt nec libertatem habuerit ad peccandum; sicut in 3. part. suo loco dicemus.

Sed rogabit aliquis: quid ergo eximie prædestinatis, vel qui dicuntur in gratia confirmati, vt Beat. Virgini, & Apostolis concessum est, quod alij prædestinati non habuerunt? Nam omnes prædestinati tandem per aliquam vitæ periodum, gratia congrua vocati contemperantur vocationi, vt nunquam peccatum mortale committant; nec supposita scientia Dei, cum qua talis vocatio data illis est, peccare possint, quæ solum est impossibilitas consequens non peccandi, aut consequens necessitas perseverandi in gratia, cum qua bene stat, vt vocationi libere assentiantur, & ei resistere possint: sicut de omnibus in vniuersum tradit Conc. Trid. sess. 6. c. 5.

Respondeo, nullum prædestinatum necessitate habuisse antecedentem (hoc est, quæ in sua non fuerit potestate) in gratia perseverandi, sed totam necessitatem fuisse consequentem ex scientia Dei, cum qua plena manet libertas: vt cap. 10. diximus. Solus Christus hanc habuit necessitatem antecedentem ex vnione, quæ in sua non fuit potestate, non quidem ad singula opera, sed ad perseverandum in gratia, & vt nullum præceptum transgrediretur. Ceteri autem etiam Beata Virgo talem necessitatem non contraxerunt, sed super alios prædestinatos hoc solum obtinuerunt, quod suæ perseverantiæ reuelationem habuerint, ex qua certissime credebant se nunquam gratiam amissuros, qua certitudine videbatur Paulus dicere ad Rom. 8. *Quis nos separabit a charitate Dei?* &c. Tamen si locum illum aliqui exponant, non de charitate nostra erga Deum, sed Dei erga nos; vt sit sensus: quænam tribulatio, aut res, quantumvis aduersa nobis videatur, poterit impedire, quo minus Deus diligat nos in Christo Iesu? nam etiam cum rebus aduersis nos probat & exercet, ex corde diligit. Sed & B. Virgo hoc etiam peculiare privilegium habuit, vt per singula opera ea gratia congrua præueniretur, qua nec venialiter peccaret: tamen si simpliciter suppositione non facta scientiæ Dei, libera ad peccandum manebat.

Adde fieri etiam a Deo non posse, vt alicui citra amentiam, vel inconsiderationem, & perturbationem tollatur libertas ad perseverandum in gratia, & ab ea excidendum ad peccandum, & non peccandum, ad consequendam gloriam per merita, & non consequendam, quæ in tempore ob merita danda est, si Deus velit cum eo pro voluntate illius, & inclinatione concurrere, sicut modo facit, nisi vno ex duobus modis: aut vnione hypostatica, quæ non est in potestate naturæ assumptæ, & ea posita nequit peccare: aut vi sione clara Dei, quam eadem necessitas antecedens consequitur. Nam si alio modo necessitatem imponeret, aut esset, quia præfinit dare vitam æternam ante præuisionem meritorum, & hoc modo imponeretur quidem necessitas antecedens, quæ tolleretur libertatem amittendi illam, vt c. 10. monstratum est: at vero tunc non solum gloria in tempore non daretur ex meritis, verum etiam sine illis nihilominus daretur: quod si hoc modo Deus eam vellet dare non subesset hominis potestati, eam consequi. Si autem in tempore futura sunt merita cum perseverantia vt datur gloria, non potest electio ad gloriam.

Videtur in 1. part. Tomus I.

riam ab æterno fieri ante merita præuisionis, vt prædictum est. Aut denique Deus necessitatem imponeret per singula opera, vt Scotus existimat fieri posse in 4. dist. 49. q. 6. §. *Dico ergo*, vericulo ad propositum, præfinitis nostra opera ad vnā partem, & determinans ante nostrum concursum, & consensum comitantem: sed neq; hoc modo posse impediri, aut tolli nostram libertatem, disp. 99. ca. 8. fusius probabitur.

Superest igitur, vt solum necessitas contralibertatem possit nobis imponi per subtractionem concursus, vt si præuentus homo mala, aut bona cogitatione, cum qua eius arbitrium in vnā partem inclinaret, Deus nollet cum eo concurrere. Quod si hoc modo Deus cum eximie prædestinatis se haberet, vt inclinante cogitatione ad peccatum, nollet cum illis concurrere, certe illis libertatem ad peccandum auferret, aut impediret. At vero hic modus inutilis, & minus decens videtur: nam cum Deus id, quod desiderat, meliori modo possit præstare, congrua scilicet cogitatione, qua per singulas occasiones prædestinati derineantur cum effectu a malo, & tendant ad bonum; frustra hunc violentum modum eligeret. Quomodo autem ex illo ad Rom. 8. *Quos prædestinauit, hos & vocauit*, non probet Catherinus, prius fuisse prædestinati, id est, eligi ad gloriam: quam decretum vocandi prædestinatos; sed ipsa prædestinatione id decreuerit, facile patebit disp. 91. cap. 18. vbi hunc locum ex professo explicabimus.

CAP. III.

Cetera, quæ Catherinus in sua opinione docet, obiter impugnantur.

Ariter inuehuntur in Catherinum Dominicus Scotus in cap. 9. epistolæ ad Rom. in digressionem, de prædestinatione & Antonius de Corduba lib. 1. quæst. 56. & Barthol. Camerarius in dialogo Catholico cap. 10. qui opinionem illius temerariam, contra Scripturam, atque nota erroris dignam esse censent. Id tamen, quod de necessitate consequendi gloriam in eximie prædestinatis docuit, non impugnant, sed alia minoris momenti, & aliquid in eo sensu, quem ipse non intellexit. Quare breuiter quid in eius sententiâ falsum sit, dilucide explicare necesse est.

Primo in eo plane deceptus est, quod putauit in Aug. prædestinationem ad gloriam esse voluntatem dandi illam, non preparationem donorum gratiæ; & ideo iuxta doctrinam illius omnes, qui saluantur, esse prædestinatos, id est, electos ad gloriam, voluntate dandi illam, nullis præuisionibus eorum meritis, etiam ex gratia: in quem sensum Augusti plures alij intellexerunt, imo etiam Camerarius, qui Catherini opinioni in multis aduersatur, vt disput. præced. cap. 8. notauit. Ibi tamen perspicue ostendi in Augusti prædestinationem non esse voluntatem dandi vitam æternam, sed esse preparationem donorum gratiæ, quibus aliqui consequuntur vitam æternam.

Secundo contra Aug. parum modestè loquitur Catherinus, & in illius sententiam suo modo explicatam maledictis procaciter fertur, asserens, ideo ab omnibus reiiciendam, quod Episcopis Galliæ, & Massiliensibus, imo etiam multis per Africam summopere iam olim displicuisset teste Hilario Arelateni, & Prospero Regiensi in Epistolis ad Augustinum, quæ sunt ante librum de prædest. Sancti. At in hoc turpissime certe Catherinus

A a a therinus

10.

Scotus

Cordub.

Camerar.

Primo Ca-

therini la-

sus.

II.

Hilar. 11.

Prosper. Ca-

therini im-

modestia no-

tasur verius

Augustin.